

върнахъ се въ манастиря и я прѣдадохъ на игумена иеромонахъ Хрисанда. Какво направи той тия парчета и гдѣ сж сега, не мога да зная“.

Чашата, както ми я описа майсторъ Пане, била равна, безъ столче, отвънъ на ржбове (съ 5 или 6 ржба) и можала да събира до 50 драма течностъ; тя имала по плоскоститѣ си златни шарени, прѣдставляющи нѣкакви цвѣта, но златото било вжтрѣ въ стьклото, така щото то не можѣло да се изтрива. Попъ Цвѣтанъ не си припомня, дали чашата е имала тия златни шарени — види се, като младъ, не е обърналъ на това особено внимание; но отъ окото на единъ златаръ тѣ сигурно не сж избѣгнали, за да останатъ незабѣлзани. Освѣнъ това и г. Карановъ споменува изрично, че тая „хубава чаша имала златни прѣчки изъ вжтрѣ (к м) на чашата“. Съ повторено и потретено обяснение, майсторъ Пане ме увѣрява, че златото било „сюрмелия“, сир. залѣено въ масата на стьклото.

Ако това е така, то имаме основание да прѣдполагаме, че чашата е староврѣмска. Такова стькло, съ залѣено въ масата му злато или сребро, е искусство, което води началото си отъ първитѣ християнски врѣмена. Мозайката по стѣнитѣ на черквата Света София въ Цариградъ е била работена съ така позлатени и посребрени стьклени камънчета (кубчета). Венецианското стьklarство отъ XIII вѣкъ насамъ се е славilo именно и съ такива чаши, които биле окрасени съ златни шарени, залѣени вжтрѣ въ масата на стьклото. Прѣди падането на българското царство, извѣстно е, много венецианци и генуезци търгуваха съ своитѣ стоки въ България, и по всѣка вѣроятностъ тѣ сж носили и венецианско стькло, него врѣме, разбира се, много скъпо и достъпно само за богати хора. Възможно е и прѣдметната чаша да е отъ тия врѣмена. Да бѣха частитѣ на чашата запазени, да се видятъ, можѣше нѣщо повече да се каже. Желателно е да се потърсатъ — вѣроятно тѣ сж негдѣ затурени въ манастиря.

Сребърната чаша — кратунка е опазена до днесъ, но отъ това не слѣдва да сждимъ, че тя е осигурена да се опази и за въ бъдаще . . . Чудно, наистина, какъ равнодушно се гледа на тая старина и въ сегашно врѣме! Тая чаша безъ малко щѣла да бжде изгубена и до сега вече прѣтопена отъ златаритѣ. Приказва ни майсторъ Пане, че когато приближавало Руситѣ да дойдатъ въ София, (освоб. война) нѣкои Турци нападнали манастиря за плячка, събрали каквото намерили, въ това и сребърната чаша, но когато сѣднали да си дѣлятъ вѣщитѣ, не далеко отъ манастиря, кратунката